

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ І МАРКЕТИНГУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан економічного факультету
А.В. Череп
«30» серпня 2021 р.

РИЗИКОЛОГІЯ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів

очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності 075 «Маркетинг»

освітньо-професійна програма «Маркетинг»

Укладач: Калюжна Юлія Вікторівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри управління персоналом і маркетингу

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри управління персоналом
і маркетингу

Протокол №_1_ від "27" серпня 2021 р.
Завідувач кафедри управління персоналом і
маркетингу

М.М.Іванов
(ініціали, прізвище)

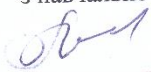
Ухвалено науково-методичною радою
економічного факультету

Протокол №_1_ від "30" серпня 2021 р.

Голова науково-методичної ради
економічного факультету

І.І. Колобердянко
(ініціали, прізвище)

Погоджено
з навчально-методичним відділом

О.В. Шкляр
(ініціали, прізвище)

2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Кількість кредитів – 5	Обов'язкова	
		Цикл професійної підготовки	
Спеціальність 075 «Маркетинг»	Загальна кількість годин – 150	Семестр:	
		4 -й	
Освітньо-професійна програма «Маркетинг»	Змістових модулів – 8	Лекції	
		32 год.	
		Практичні	
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів – 16	32 год.	
		Самостійна робота	
		86 год.	
		Вид підсумкового семестрового контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предмет вивчення навчальної дисципліни: система фінансово-економічних відносин, які виникають у процесі діяльності суб'єктів господарювання.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Ризикологія» є набуття студентами розуміння сутності ризиків, що виникають у процесі господарської діяльності, урахування їх при прийнятті управлінських рішень, розробка заходів щодо зменшення їх впливу на ефективність функціонування підприємства та його господарський механізм.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є управління ризиками суб'єктів господарювання, які виникають під час формування ресурсів, планування, організації діяльності підприємств.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Ризикологія» є:

- визначення потенційних та наявних ризиків у діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання;
- опис та характеристика ризиків, які є на підприємстві;
- оцінювання рівня економічного ризику з використанням різних методів оцінки;
- характеристика наслідків впливу ризику на діяльність підприємства;
- розроблення шляхів мінімізації впливу ризику на господарський механізм підприємства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
Загальні компетентності	
ЗК12. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	Опитування усна перевірка та розв'язання тестових завдань
Спеціальні компетентності	
СК4. Здатність проваджувати маркетингову діяльність на основі розуміння сутності та змісту теорії маркетингу і функціональних зв'язків між її складовими.	Опитування усна перевірка та розв'язання тестових завдань
СК5. Здатність коректно застосовувати методи, прийоми та інструменти маркетингу.	Опитування усна перевірка та розв'язання тестових завдань
СК8. Здатність розробляти маркетингове забезпечення розвитку бізнесу в умовах невизначеності.	Опитування усна перевірка та розв'язання тестових завдань
СК10. Здатність використовувати маркетингові інформаційні системи в ухваленні маркетингових рішень і розробляти рекомендації щодо підвищення їх ефективності.	Опитування усна перевірка та розв'язання тестових завдань
Програмні результати навчання	
ПРН 9 Оцінювати ризики провадження маркетингової діяльності, встановлювати рівень невизначеності маркетингового середовища при прийнятті управлінських рішень.	Опитування Розв'язання практичних завдань Презентація власних досліджень
ПРН 10 Пояснювати інформацію, ідеї, проблеми та альтернативні варіанти прийняття управлінських рішень фахівцям і нефхівцям у сфері маркетингу, представникам різних структурних підрозділів ринкового суб'єкта.	Опитування Розв'язання практичних завдань Презентація власних досліджень
ПРН 14 Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані маркетингові рішення.	Опитування Розв'язання практичних завдань Презентація власних досліджень

Міждисциплінарні зв'язки.

Відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми «Маркетинг» курс «Ризикологія» тематично пов'язаний з такими дисциплінами: «Статистика» (у процесі вивчення якої студенти отримують знання зі статистичних методів дослідження економічних і соціальних процесів у суспільстві; навичок практичного розв'язання статистичних задач із використанням сучасної комп'ютерної техніки і проблемно-орієнтованих пакетів прикладних програм), «Економіка підприємств» (у процесі вивчення якої студенти отримують спеціальні знання щодо аналізу результатів господарської діяльності підприємства, вміння формувати шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства, розробляти стратегії розвитку діяльності підприємства, оцінювати ефективність діяльності підприємства, здійснювати поточне планування та оперативне управління реалізацією запропонованих заходів).

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Поняття та оцінка економічного ризику

Поняття ризику, його імовірнісні характеристики. Суб'єкт та об'єкт ризику. Причини виникнення економічного ризику. Взаємозв'язок понять “ризик” та “невизначеність”. Психологічні передумови прийняття ризикових рішень. Загальна система ризиків. Класифікація економічних ризиків. Виробничі, транспортні, фінансові та комерційні (маркетингові) ризики. Розмежування ризиків за економічними наслідками: катастрофічний, критичний, допустимий та прийнятний ризики.

Змістовий модуль 2. Аналіз та оцінка ризику

Якісний та кількісний метод оцінювання ризику. Дисперсійний метод оцінки ризику, його основні інструменти: середнє значення досліджуваної величини, дисперсія, стандартне (середньоквадратичне) відхилення, коефіцієнт варіації.

Імовірнісний метод оцінки ризику. Диференціальна та інтегральна функція розподілу ймовірностей випадкової досліджуваної величини. Визначення ймовірності досягнення бажаного результату за інтегральною функцією щільності розподілу ймовірностей.

Метод β -коефіцієнта оцінки рівня систематичного ризику. Адаптація концептуальних основ Моделі оцінки капітальних активів (МОКА) стосовно оцінки ризику фінансових активів до оцінки та аналізу ризику реальних активів. Графічний спосіб оцінки рівня систематичного ризику активів із застосуванням лінії надійності ринку.

Змістовий модуль 3. Невизначеність та ризик

З погляду економічної теорії невизначеність — це об'єктивна неможливість здобуття абсолютного знання про об'єктивні та суб'єктивні фактори функціонування системи, неоднозначність її параметрів. Чим більша невизначеність під час прийняття господарського рішення, тим більший ступінь ризику. Слід зазначити, що вона не завжди є негативним фактором, оскільки усвідомлення факту її існування мотивує до самостійного розв'язання господарських завдань, веде до ініціативності та творчого пошуку.

Змістовий модуль 4. Мінімізація економічних ризиків

Поняття ризик-менеджменту. Основні принципи та прийоми управління ризиком. Етапи процесу управління ризиком: збір інформації за аспектами ризику, якісний аналіз, кількісна оцінка ризику, розробка заходів щодо оптимізації ризику, прийняття чи відхилення ризикового рішення.

Змістовий модуль 5. Управління економічними ризиками

Характеристика основних засобів оптимізації та регулювання ризику: страхування, резервування засобів, система вибору клієнтів, диверсифікація, лімітування, біржове хеджування. Поняття диверсифікації, сутність політики диверсифікації підприємства. Кореляція активів. Аналітичний, табличний та графічний метод визначення доцільності диверсифікації портфеля активів.

Змістовий модуль 6. Методи обґрунтування господарських рішень в умовах ризику

Постановка задачі прийняття ризикових рішень на основі визначення оцінки можливих вигравів та невдач. Критерії прийняття ризикових рішень: максимінний критерій Вальда, мінімаксний критерій Севіджа, критерій недостатнього обґрунтування Лапласа, критерій узагальненого песимізму-оптимізму Гурвіца.

Змістовий модуль 7. Управління ризиками в інноваційному портфелі

Біржові стратегії спекулювання та хеджування ризиків. Види біржових контрактів, які використовуються з ціллю регулювання ризиків. Характеристика форвардного, ф'ючерсного контракту та опціону. Використання системи депозитних та маржевих внесків з метою регулювання та перерозподілу ризиків учасників біржових операцій.

Змістовий модуль 8. Антикризове управління підприємством

Сутність та види антикризового управління. Найбільш поширеного використання набула модель Альтмана Е., що ґрунтується на використанні дискримінантного аналізу індексу кредитоспроможності підприємств. Моделі Спрінгейта, Модель Таффлера і Тішоу, Сайфуліна-Кадикова, Лису, Конана і Гольдера, система показників Бівера.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години						Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин		Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год				Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
		о/дф.	з/дист ф.	о/дф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	15	8		4		4		7		3	4	7
2	15	8		4		4		7		4	4	8
3	15	8		4		4		7		3	4	7
4	15	8		4		4		7		4	4	8
5	15	8		4		4		7		3	4	7
6	15	8		4		4		7		4	4	8
7	15	8		4		4		7		3	4	7
8	15	8		4		4		7		4	4	8
Усього за змістові модулі	120	64		32		32		56		28	32	60
Підсумковий семестровий контроль екзамен	30							30	30	30	10	40
Загалом				150						100		

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Тема 1. Поняття та оцінка економічного ризику	4	
2	Тема 2. Аналіз та оцінка ризику	4	
3	Тема 3. Невизначеність та ризик	4	
4	Тема 4. Мінімізація економічних ризиків	4	
5	Тема 5. Управління економічними ризиками	4	
6	Тема 6. Методи обґрунтування господарських рішень в умовах ризику	4	
7	Тема 7. Управління ризиками в інноваційному портфелі	4	
8	Тема 8. Антикризове управління підприємством	4	
Разом		32	

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	Тема 1. Поняття та оцінка економічного ризику	4	

2	Тема 2. Аналіз та оцінка ризику	4	
3	Тема 3. Невизначеність та ризик	4	
4	Тема 4. Мінімізація економічних ризиків	4	
5	Тема 5. Управління економічними ризиками	4	
6	Тема 6. Методи обґрунтування господарських рішень в умовах ризику	4	
7	Тема 7. Управління ризиками в інноваційному портфелі	4	
8	Тема 8. Антикризове управління підприємством	4	
Разом		32	

7. Види і зміст поточних контрольних заходів *

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання**	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання – опитування (усне)	Питання для підготовки до усного опитування: 1.1 Сутність ризику 1.2 Складові ризику 1.3 Функції та джерела ризику 1.4 Класифікація ризиків	Повне висвітлення питання-3 б., Часткове висвітлення питання 2 б., Висвітлення базових питань -1 б.	3
	Практичне завдання - виконання практичних робіт, презентація власних досліджень	Зміст практичної роботи: 1. Побудувати карту ризиків для трьох бізнес-процесів запорізького підприємства Теми для презентації власних досліджень: 1. У чому полягає принципова різниця між економічними, фіскальними та соціально-політичними ризиками? 2. Чому ризик у підприємстві — це фінансова категорія? 3. Які особливості притаманні ризикам, зумовленим сучасним станом розвитку вітчизняних підприємств?	Розв'язання задачі з роз'ясненням дій та висновками – 3 б., Розв'язання задачі з роз'ясненням дій без висновків або із зауваженнями у висновках - 2 б., Розв'язання задачі без роз'яснень, без висновків або з зауваженнями до розв'язання задачі та у висновках- 1 б. Презентація власних досліджень (повне розкриття питання) – 1 бал	4
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			7
2	Теоретичне завдання – опитування (усне)	Питання для підготовки до усного опитування: 2.1. Види аналізу ризику та його складові 2.2. Зони та рівні ризику 2.3. Методи оцінювання ризику	Повне висвітлення питання-3-4 б., Часткове висвітлення питання 2 б., Висвітлення базових питань -1 б.	4
	Практичне завдання - виконання практичних робіт	Зміст практичної роботи: 1. Скласти анкету для експертного оцінювання суттєвих ризиків діяльності підприємства: 1) описати діяльність підприємства (1 сторінка) 2) провести якісний аналіз ризиків – охарактеризувати, користуючись фінансовою звітністю, інтернет-ресурсами тощо, три суттєвих ризика, з якими стикається підприємство у своїй діяльності (всі матеріали, що допомогли у пошуку, навести у додатках). 3) скласти анкету з 15 питань (по 5 питань на кожен вид ризику) для експертного оцінювання.	Розв'язання задачі з роз'ясненням дій та висновками – 3-4 б., Розв'язання задачі з роз'ясненням дій без висновків або із зауваженнями у висновках - 2 б., Розв'язання задачі без роз'яснень, без висновків або з зауваженнями до розв'язання задачі та у висновках- 1 б.	4

		<p>4) Розрахувати рівень узгодженості думок п'яти експертів за допомогою коефіцієнта конкордації або t-критерія Стьюдента тощо</p> <p>2. Вирішити задачі, у яких для визначення ступеня ризику інвестиційних проектів обчислити показники, побудовані на статистичному методі розкиду результатів.</p>		
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			8
3	Теоретичне завдання – опитування (усне)	<p>Питання для підготовки до усного опитування:</p> <p>3.1 Поняття невизначеності</p> <p>3.2 Невизначеність та ймовірність</p> <p>3.3 Причини невизначеності</p> <p>3.4 Урахування невизначеності при аналізі економічних ризиків</p> <p>3.5 Види втрат в умовах невизначеності та ризику</p>	Повне висвітлення питання-3 б., Часткове висвітлення питання 2 б., Висвітлення базових питань -1 б.	3
	Практичне завдання - виконання практичних робіт, презентація власних досліджень	<p>Зміст практичної роботи - проблемні ситуації для обговорення:</p> <p>Ситуація 1. Як оцінити людську невизначеність в управлінні підприємством (фірмою, організацією)? Як можна її знизити?</p> <p>Ситуація 2. Ви збираєтесь стати підприємцем. З якою невизначеністю на етапі відкриття власної справи ви можете зіткнутися?</p> <p>Ситуація 3. Як має бути врахована соціальна невизначеність в процесі підприємницької діяльності? Якими методами можна знизити її вплив?</p> <p>Ситуація 4. Ви складаете фінансовий план діяльності фірми. Як знизити негативний вплив невизначеності на ефективність фінансового планування?</p> <p>Ситуація 5. Ви – підприємець. Розробіть систему рекомендацій щодо переборювання невизначеностей, які можуть виникнути в процесі підприємницької діяльності.</p> <p>Теми для презентації власних досліджень:</p> <p>1. Врахування невизначеності при аналізі інвестиційних проектів</p> <p>2. Врахування невизначеності при аналізі ефективності банківської діяльності.</p> <p>3. Методи оцінки невизначеності та ризику</p>	Розв'язання задачі з роз'ясненням дій та висновками – 3 б., Розв'язання задачі з роз'ясненням дій без висновків або із зауваженнями у висновках - 2 б., Розв'язання задачі без роз'яснень, без висновків або з зауваженнями до розв'язання задачі та у висновках- 1 б. Презентація власних досліджень (повне розкриття питання) – 1бал	4
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2			7

4	Теоретичне завдання – опитування (усне)	Питання для підготовки до усного опитування: 4.1 Управління ризикозахищеністю діяльності підприємства 4.2 Елементи системи управління ризикозахищеністю інноваційної діяльності 4.3 Аналіз стейкхолдерів 4.4 Методи мінімізації ризиків	Повне висвітлення питання-3-4 б., Часткове висвітлення питання 2 б., Висвітлення базових питань -1 б.	4
	Практичне завдання - виконання практичних робіт	Зміст практичної роботи: 1. Проведення аналізу стейкхолдерів за запропонованою методикою 2. Побудова журналу реагування на ризики (Risk-response-log)	Розв'язання задачі з роз'ясненням дій та висновками – 3-4 б., Розв'язання задачі з роз'ясненням дій без висновків або із зауваженнями у висновках - 2 б., Розв'язання задачі без роз'яснень, без висновків або з зауваженнями до розв'язання задачі та у висновках- 1 б.	4
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			8
5	Теоретичне завдання – опитування (усне)	Питання для підготовки до усного опитування: 5.1 Сутність і зміст управління ризиком 5.2 Формування стратегії управління ризиком 5.3 Система управління ризиками 5.4 Принципи і процес управління ризиками	Повне висвітлення питання-3 б., Часткове висвітлення питання 2 б., Висвітлення базових питань -1 б.	3
	Практичне завдання - презентація власних досліджень	Зміст практичної роботи: Розв'язання задач Теми для презентації власних досліджень: 1.Яке з визначень ризик-менеджменту, на вашу думку, глибше розкриває сутність управління підприємницькими ризиками? 2.Розкрийте сутність ризик-менеджменту як системи. 3.Які основні функції виконують керована та керуюча підсистеми ризик-менеджменту? 4.На що спрямована діяльність відділу з ризик-менеджменту? 5.Сформулюйте основні етапи управління ризиком. Який з них, на вашу думку, є найвідповідальнішим? 6.Які напрями та відповідні методи впливу на ступінь ризику використовуються в практиці ризик-менеджменту? 7.Як оптимізувати вибір методів впливу на ступінь ризику?	Розв'язання задачі з роз'ясненням дій та висновками – 3-4 б., Розв'язання задачі з роз'ясненням дій без висновків або із зауваженнями у висновках - 2 б., Розв'язання задачі без роз'яснень, без висновків або з зауваженнями до розв'язання задачі та у висновках- 1 б. Презентація власних досліджень (повне розкриття питання) – 1бал	4

Усього за ЗМ 5 контр. заходів	2			7
6	Теоретичне завдання – опитування (усне)	Питання для підготовки до усного опитування: 6.1 Основи теорії прийняття рішень 6.2 Прийняття рішень в умовах ризику 6.3 Прийняття рішень в умовах невизначеності	Повне висвітлення питання-3-4 б., Часткове висвітлення питання 2 б., Висвітлення базових питань -1 б.	4
	Практичне завдання - виконання практичних робіт	Зміст практичної роботи: 1. Розв'язання задач з використанням критеріїв Вальда, Севіджа, Гурвіца, крайньої обережності та оптимізму.	Розв'язання задачі з роз'ясненням дій та висновками – 3-4 б., Розв'язання задачі з роз'ясненням дій без висновків або із зауваженнями у висновках - 2 б., Розв'язання задачі без роз'яснень, без висновків або з зауваженнями до розв'язання задачі та у висновках- 1 б.	4
Усього за ЗМ 6 контр. заходів	2			8
7	Теоретичне завдання – опитування (усне)	Питання для підготовки до усного опитування: 7.1. Управління ризиками в інноваційному портфелі. 7.2. Процедура роботи з R-W-W.	Повне висвітлення питання-3 б., Часткове висвітлення питання 2 б., Висвітлення базових питань -1 б.	3
	Практичне завдання - виконання практичних робіт	Зміст практичної роботи: 1. Побудувати матрицю ризику для конкретного проекту 2. Визначити розмір втрат від ризику, що можуть виникнути у зв'язку з можливими факторами безгосподарності обраного підприємства	Розв'язання задачі з роз'ясненням дій та висновками – 3-4 б., Розв'язання задачі з роз'ясненням дій без висновків або із зауваженнями у висновках - 2 б., Розв'язання задачі без роз'яснень, без висновків або з зауваженнями до розв'язання задачі та у висновках- 1 б.	4
Усього за ЗМ 7 контр. заходів	2			7
8	Теоретичне завдання – опитування (усне)	Питання для підготовки до усного опитування: 1. Сутність та види антикризового управління 2. Сутність та види банкрутства підприємств 3. Моделі розрахунку банкрутства підприємств	Повне висвітлення питання-3-4 б., Часткове висвітлення питання 2 б., Висвітлення базових питань -1 б.	4

	Практичне завдання - виконання практичних робіт	Зміст практичної роботи: 1. Розрахувати ймовірність банкрутства обраного підприємства за моделлю Альтмана, Лису, Конана і Гольдера, Бівера 2. Запропонувати шляхи виходу з кризи для підприємств, ймовірність банкрутства яких є високою.	Розв'язання задачі з роз'ясненням дій та висновками – 3-4 б., Розв'язання задачі з роз'ясненням дій без висновків або із зауваженнями у висновках - 2 б., Розв'язання задачі без роз'яснень, без висновків або з зауваженнями до розв'язання задачі та у висновках- 1 б.	4
Усього за ЗМ 8 контр. заходів	2			8
Усього за змістові модулі контр. заходів	16			60

* Цей розділ у формі таблиці можна оформити на аркуші альбомної орієнтації.

** Можна подати активне електронне посилання, де розміщено критерії оцінювання видів контрольних заходів.

8. Підсумковий семестровий контроль***

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Теоретичне завдання: тестові завдання (в системі Moodle);	Тестові питання за навчальним матеріалом курсу (розділ 3 робочої програми).	<p>Кожне тестове питання в системі Moodle оцінюється в 1,5 бали.</p> <p>Кількість завдань -20</p> <p>Або на усному екзамені результат виконання студентом кожного теоретичного завдання оцінюється так:</p> <p>10-9 балів студент має глибокі, міцні, узагальнені, системні знання з предмета, уміння застосувати знання, творчу, навчальну діяльність та має дослідницький характер, самостійно оцінює різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляє і відстоює особистісну позицію</p> <p>8-7 балів студент отримує у випадку, якщо він відповідає не менше ніж на 30 % питання, зокрема знає тільки визначення понять та в загальних рисах може відповісти на поставлене запитання</p> <p>6-4 бали знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності</p> <p>3-1 бал відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення</p>	30
	Практичне завдання: розв'язання задачі (письмово) відповідно до екзаменаційного білету	Розв'язання типових задач розглянуто на практичних заняттях за навчальним матеріалом (розділ 5 робочої програми).	<p>10 балів Завдання виконано повністю без помилок</p> <p>9-6 бали Студент виконав завдання з несуттєвими помилками</p> <p>5-1 бали Виконано правильно не більше 20% завдання; завдання виконано з суттєвими помилками</p>	10
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

*** Цей розділ у формі таблиці можна також оформити на аркуші альбомної орієнтації.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Череп А. В., Калюжна Ю. В. Управління ризиками промислових підприємств на антикризових засадах: монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2017. 200 с.
2. Кігель В.Р. Ризикологія: теоретичні основи та прикладні задачі, моделі і методи : навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей. Київ: Міленіум, 2017. 230 с.
3. Максимук О.В. Ризикологія: Основи теорії, лабораторний практикум. Львів: ЛНУ, 2017.
4. Стешенко О. Д. Ризикологія: навч. посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2019. 180 с

ДОДАТКОВА

1. Гранатуров В.М. Підприємницький ризик. Ризикологія: методичні вказівки для самостійного вивчення дисциплін / Гранатуров В.М. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2018. 28 с.
2. Калюжна Ю.В. Використання ентропійного підходу для визначення економічного ризику: теоретичний та практичний аспекти / Ю.В. Калюжна // *Вісник Запорізького національного університету : зб. наук. праць. Економічні науки.* – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2016. № 2 (30). С. 38–46
3. Калюжна Ю.В. Конєв В.П. Ентропійний аналіз як метод визначення рівня ризику банківської діяльності. *Збірник наукових праць «Проблеми системного підходу в економіці»*. Ч. 5, Випуск 20 3(65), 2018. С. 110-114
4. Stepanov Vn. "Challenge" as a fundamental category of the national security and riskology. *Economic innovations* 20.2 (67) (2018): 183-189.
5. Stepanov, V. N. Riskology: foundations, applications, thesaurus: monograph [Riskologiya: osnovaniya, prilozheniya, tezaurus: monografiya]. IPREEI NANU, Odessa. 2019. 292p.

Інтернет ресурси:

1. Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт департаменту статистики Організації Об'єднаних Націй URL: <http://unstats.un.org/unsd/default.htm>